

Open with ▾

U TEHERANU SA ČUVARA ISLAMSA

Nedavno je u Iranu, uz rizik uhićenja, organizirala tajnu ut

RAZGOVARAO: VID JERAJ

Povodom svojeg prvog posjeta iranskoj prijestolnici, radi sudjelovanja na Teheranskome maratonu, mlada je poduzetnica Iva Hafner sa skupinom lokalnih trkačica završila na naslovnici Independenta. Prošle je godine sudjelovala na maratonu u Sjevernoj Koreji, a sve u ime promocije svoje domovine kao trkačke destinacije. Kao menadžerica smještajnog giganta [Booking.com](https://www.booking.com), proširivala je na istok turističku ponudu, prvo diljem Europe, a zatim i u jednoj od najstarijih svjetskih civilizacija. U Indiji se počinje aktivnije baviti jogom, a nakon čega i trčanje uvrštava u neseser svojeg međunarodnog šarma. “Osnovni motiv mojeg odlaska u Teheran bio je vođen mišlju da trčanje ne pozna je granice... Kad sam lani s bratom Berislavom i prijateljem Svenom pokrenula projekt Run Croatia, jedan od ciljeva koji prati našu životnu filozofiju je da kroz trčanje pozitivno utječemo na društvo.

SAMO S INICIJALIMA PRIJAVILA SE NA UTRKU

Povezujući se sve više s trkačkom zajednicom, počela sam uviđati

da trčanje, kao najjednostavnije bavljenje sportom, ima snažnu transformacijsku snagu”, informira nas Iva Hafner.

Za Prvi međunarodni maraton u Teheranu, 7. travnja, koji je na kraju zabranio ženama ravnopravno sudjelovanje, inspiraciju je našla u činu Katherine Switzer, koja se ne tako daleke 1967. godine, samo s inicijalima prijavila na poznati Bostonski maraton – ženama još nije bilo dozvoljeno da ga i same trče. Došlo je do ružne scene – ravnatelj ju je na samom početku utrke pokušao nasilno maknuti sa staze, no uspjela se osloboditi i potrčala je hrabro dalje – za ženska prava.

GOVORILI DA ĆE OD VJEŽBE POSTATI MIŠIČNI MONSTRUMI

Sve do ranih 70-ih, žene su još vjerovala “stručnim” mišljenjima i nisu se odvažile i službeno trčati utrku od 42 kilometra. Argumenti protiv su glasili da ženama može ispasti maternica ako toliko trče, da ne mogu toliko vježbati jer će se pretvoriti u mišićne monstume, da njihova tijela ne mogu izdržati toliki fizički napor itd... Katherinina priča od tada inspirira mnoge žene i danas. “Par mjeseci prije utrke doznajem kako je organizator najavio da će i ženama

biti dozvoljeno trčati polumaraton i maraton u Teheranu. Osjetila sam unutarnji poriv da moram biti dio te priče – pomicanja granica, kad se radi o ženskom trčanju. Na moja pitanja organizatoru da li je ženama stvarno dozvoljeno da trče i kako se najbolje opremiti za utrku, nisam dobivala nikakvih informacija. Na Facebooku sam imala više sreće i pronašla grupu žena koje su već bile vrlo aktivne u razmjeni. Posebno me se dojmilo da su u grupi bile aktivistice iz udruge ‘Free to Run’ i ‘Omid Foundation’ koje se zalažu za djevojčice i žene, da imaju nesmetane treninge i da sudjeluju na utrkama u Iranu i Afganistanu bez da ih se stigmatizira”, odlučno će Iva. Time je njena misija poprimila još veći značaj, pogotovo kad se grupi pridružila i ultramaratonka Mahsa Torabi – prva žena koja je, 2016., neslužbeno istrčala prvi maraton ikad održan u Iranu, i to u Shirazu. “Cijelo vrijeme neizvjesnosti pred utrku Mahsa je navigirala s 14 žena, lokalnih i stranih, odnosno bila nam podrška otkad smo stigle u Teheran. Kratko vrijeme pred utrku bilo nam je javljeno da tobože nema dovoljno kandidatkinja za 21 km i 42 km, te da možemo trčati samo 10-kilometarsku rutu... ►►

Open with ▼

Iva u Sjevernoj Koreji

je približio sudbine nesretnih ljubavi, svijet droge i kriminala, tematizirajući i nedavno donesen zakon "qisas"... "Svodi se na moto 'oko za oko', čime bi kod nas, na Zapadu, bio nepojmljiv, dok je sam hidžab i njegova nošnja u odnosu na tijelo, ostavio na mene poseban dojam. Hidžab sam doživjela kao zabavu u najbolju ruku, kao što sam imala prilike i doživjeti u razmjeni s Teherankama, njih najmanje brine propisano nošenje marame u životu kad je riječ o ženskim pravima.

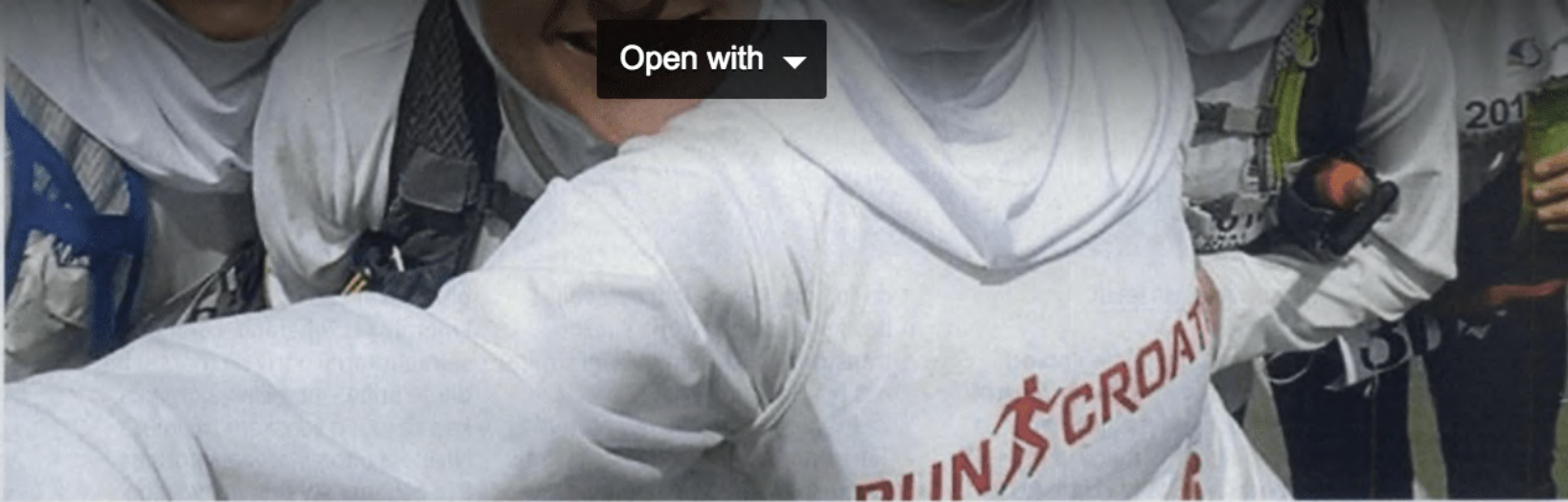
VELIKA ŽELJA ZA POZITIVNOM REPUTACIJOM U SVIJETU

Navikle su na igru i dovele nošnju hijaba do razine umjetnosti. Koketiraju kad im spadne s tjemena; u par momenata u restoranima ili kavanama se može uhvatiti pokoja 'gola' ženska glava koja nonšalantno podešava šal", nasmijat će se razdragano. Zimus su u Beču,

gdje Iva živi, prosvjednice protiv desničarskog bala u Beču održanog krajem veljače ispred Hofburga prigrlile hidžab, učinivši od mode statement, nakon što su ga vlasti par dana ranije zabranile. "Svatko izražava svoj glas za i protiv prema svojim uvjerenjima i mogućnostima. Ja ga pokušavam izraziti kroz trčanje ovakvih prijelomnih utrka", kaže Iva. Nakon što se vratila u Hrvatsku, čekala su je već nova zaduženja, nova runda obaveza oko Run Croatije i polumaratona u Lunu kraj Novalje. Teheran kao megalopolis u svojoj brzini i njegove kulturnološke razlike u odnosu na naš životni stil, posebna su priča s obzirom na prošlo proljeće provedeno u Pjongjangu. Ističe kako se osjeća velika želja za pozitivnom reputacijom Irana u svijetu. "Gotovo u svakom susretu s lokalnim ljudima sam dobila postavljeno pitanje što mi na Zapadu mislimo o

Iranu, 'da li mislimo da su svi teroristi'? Moram priznati da sam se cijelo vrijeme osjećala izrazito sigurno i prihvaćeno, tim više što i izgledom podsjećam na Iranku, a ne na strankinju. Nakon utrke susrela sam se na kavi s hrvatskim veleposlanikom u Teheranu g. Kikerecom i složila sam se da Iranu trebaju pozitivne priče i da je ovakva medijska pažnja dobra da se razbijaju predrasude usprkos striktnim propisima i zabranama. Životni standard i lice grada izgledaju mi izvana na visokom nivou, pod čime mislim posebno na gradove Teheran, Esfahan i Yazd. Ulice su čiste, nema vidljivog siromaštva i ustvari se kao lajtmotiv proteže iranska ljubav prema vrtovima, parkovima i cvijeću koja je prelijepa", istaknula je Iva jedan feminini element grada. I nakon osam godina rada kao menadžerica Boo.king.coma, gdje je otvarala inozemna tržišta, od čega je

oko godinu provela i u Indiji, u Hrvatskoj s bratom, poznatim maratoncem amaterom, s Run Croatia sad već drugu sezonu, osmišljava tzv. runcation ("running" plus "vacation" - op. aut.) za jadranske otoke. Osjeća li se sa svojim timom kao gerila u odnosu na dominantne trendove u domaćem turizmu, pitam ne bez aluzije na itinerar koji joj je očito postao rutinom. "Vremena se mijenjaju i kod nas. Usprkos vladajućim interesima pojedinaca i generalnoj atrofiji službenih organa, javljaju se odlične inicijative koje su shvatile da je došlo vrijeme povezivanja i oblikovanja novih proizvoda koji targetiraju određenu nišu na tržištu. Zaključila bih citatom Buckminstera Fullera (američki arhitekt i vizionar - op. aut.), 'You never change things by fighting the existing reality. To change something, build a new model that makes the existing model obsolete' -", dodaje Iva Hafner.

Zatim nam je bilo rečeno da ne smijemo startati zajedno s muškarcima zbog spolne segregacije u društvu. Dan prije utrke nismo još znale ni rutu ni stazu", slegnut će ramenima. Tim više što glavni organizator maratona, Nizozemac Sebastian Straaten, nije bio dostupan na licu mjesta za njihova pitanja, čime je uveo pomutnju. Tek popodne saznaju da su prisiljene trčati 10 kilometara oko praznog i pustog Azadi stadiona, koji je još davno vidio svoja slavna vremena. Na tom je stadionu čak i danas ženama zabranjeno gledati sportske manifestacije. Osjećaj razočaranja nadopunio je onaj izigranosti, tim više što su im je uskraćeuskraćeno i prisustvo publike tijekom cijele staze. Nakon prvotnog vala osjećaja diskriminacije, dok su se muškarci pripremali za svoj veliki sutrašnji dan na teheranskom asfaltu, žene se odlučuju rano ujutro tajno istrčati svoje

dionice od 11 km i 32 km, potrebne za kompletni polu-maraton, u ženskom parku Behesht-e Madaran. "Kako su u grupi osim aktivistica bile i novinarkе, nije bilo poželjno da se pročuje kako imamo plan B, jer je radi nadolazećih izbora, situacija u zemlji vrlo napeta. Ženski je park taj petak bio otvoren za širu publiku te sam bila ugodno iznenadjena vidjevši kako i muškarci i žene zajedno džogiraju bez problema...

NA SVAKIH STOTINJAK METARA ŽIRI ILI BASIJ

Kad se naša vesela grupica pojavila sa startnim brojevima, Iranci su nas vrlo srdačno prihvatili i ohrabivali putem jer smo na raspolaganju imale stazu od samo 750 m koju smo strpljivo otrčale u krug", veselo će Iva. Nakon izvršenog neslužbenog dijela trčanja, uskaču u taksi, probijajući se kroz gust teheranski promet,

da bi na vrijeme stigle popodne u blizinu Azadi stadiona. Tu ih dočekuje islamski propisana sportska garderoba – sportski hijab u dva sloja, majica od debelog sintetskog materijala koja pokriva bedra i ruke, kao i donji dio lažne Adidas trenirke, od izrazito nepropusnog materijala – u koje neke dame nisu mogle ni ući. Na samom startu se Atletski savez Irana potrudio napraviti življu atmosferu za oko 160 trkačica, no uskoro slijede upute koje kvare dodatno opći dojam utrke. Putem ne smiju ništa slikati niti imati išta u rukama, inače će ih bilo žiri ili Basij (paramilitarna volonterska moralna policija – op. aut.), strateški postavljena svakih stotinjak metara – isključiti s utrke. "I tako, trčeći, pomišljam kako je najbitnije da su se žene odvažile na utrku i iako su nam dozvolili samo 10 km da je već i to jedan iskorak, koji nagoviješta da je iransko društvo spremno za aktivni stil

života unisono s muškarcima, dok istovremeno službe još kasne i zagorčavaju im život", zaključuje Iva. Posjetiti Iran bila je Ivina velika želja već dulje, pogotovo otkako je pročitala autobiografski roman spisateljice Azar Nafisi, "Stvari o kojima sam šutjela". Dva su je lica Irana, privatno i društveno, vrlo zaintrigirala, kao igra mačke i miša, kao i upoznavanje jedne od najstarijih civilizacija na svijetu koja živi tisućljetne tradicije poput proslave Nowruza (perzijske Nove godine, od 20. do 22. ožujka – op. aut.), s korijenima u zoroastrijskoj religiji. Tu su i priče njezine prijateljice iz Teherana, Helije, o kazališnom životu u kojem ne postoji taktilna razmjena između muškaraca i žena. A kako svaka predstava podliježe cenzuri, pravi je highlight dodirnu li se mahom likovi na pozornici... Dok je boravila u Teheranu, odgledala je i dojmljiv film "Lantouri", koji joj